

Shirin Ebadi, advocada i musulmana practicant, és una ferma defensora de la igualtat entre homes i dones i manté la seva lluita contra les injustícies de l'islam.

“Nosaltres, els iranians, protegirem les nostres llibertats”

Shirin Ebadi, guardonada amb el premi Nobel de la pau 2003, que viu a Teheran, ens parla del seu boicot a les eleccions presidencials de l'Iran, del fanatisme del proper president de la República, Mahmud Ahmadinejad, i del temor dels reformistes que els fanàtics revolucionaris podrien fer-se amb el poder per sempre.

Senyora Ebadi, esperàveu que l'alcalde ultraconservador de Teheran, Mahmud Ahmadinejad, guanyaria l'última ronda de les eleccions presidencials?

—No esperava que guanyara, però tampoc no vaig participar en la primera ronda de les eleccions. És una qüestió de principis. Estic en contra del fet que hi haja un Consell de Vigilància que actua com un sedàs dels candidats a les eleccions parlamentàries i presidencials. Amb aquest procediment, l'electorat es veu privat de la veritable llibertat d'elecció.

—La premsa occidental no fou l'única que es va equivocar, en titllar l'aiatol·là Haixemi Rafsanjani de favorit. Totes les enquestes del vostre país també predeien que guanyaria. Com explicàrieu la dramàtica caiguda de l'excap d'Estat?

—En primer lloc, cal dir que les enquestes a l'Iran no són del tot científiques. Per tant, cal analitzar-ne els resultats amb molta cautela. A més, Rafsanjani simbolitza l'antic règim. Quan va esclatar la revolució, ell ja era ministre. Després fou president del Parlament. Va ser cap d'estat vuit anys i, finalment, president del Consell que fa de mitjançer entre el Parlament i el govern. Per tot plegat, partia com a home molt poderós (podríem dir que era el número 2 del sistema)...

—...Darrere del líder religiós aiatol·là Khomeini.

—Rafsanjani personifica aquest sistema, i si els iranians n'hagueren estat contents, haurien triat Rafsanjani com a president.

—Rafsanjani al·lega que les eleccions van ser manipulades. Com a advocada i devota demòcrata, creieu que tot va anar d'acord amb la llei?

—Com a advocada, sóc més partidària dels fets que no de les simples acusacions. El gran problema és el de sempre: els iranians no van poder decidir lliurement perquè el Consell preselecciona els candidats. A les dones, per exemple, se'ls prohibeix completament esdevenir candidates a les eleccions presidencials.

—Sí que hi havia, però, un lleial seguidor de l'expresident Mohammad Khatami, Mustafà Moin, entre els candidats a la primera ronda.

—El Consell havia exclòs Moin, però gràcies a les pressions del líder religiós,

fou readmès. Amb això, Moin va demostrar que accepta les ordres del govern quan li interessin. En altres paraules, juga un doble joc. El que hauria d'haver fet és intentar que admeteren també els altres candidats rebutjats. Així hauria demostrat que és fidel a les seues conviccions.

—**Si haguéreu votat a Rafsanjani en la segona ronda, hauríeu ajudat a evitar que Ahmadinejad fóra elegit. Això és el que demanaven els reformistes com Moin, però també els conservadors pragmàtics, com ara Mohammad Galibaf, excap de la Policia.**

—Lluite pels meus principis. De tota manera, el president iranià tampoc no gaudeix de gaires poders, amb aquesta Constitució. Aquest va ser el problema del president Khatami. És molt bon home, però això no és prou. Tots els homes poderosos que han format part de l'estructura del país durant molts anys encara són al capdavant de tot. Per això res no pot canviar, a l'Iran. I per això, també, no em preocupa gaire el que faça Ahmadinejad.

—**Des del punt de vista occidental, un reformista com ara Moin, o fins i tot un conservador amant de la *realpolitik*, com Rafsanjani, haurien estat millors per al futur de l'Iran —a l'hora de resoldre, per exemple, el conflicte del programa nuclear iranià—.**

—Què hi pot fer Khatami, que tenia el suport de 21 milions de vots? Fins que no hi haja una Constitució que garantezca unes quotes més elevades de poder al president, els presidents entraran i eixiran, però res no canviarà.

—**Ahadinejad és vist com un home de la línia dura. L'administració Bush, per exemple, investiga actualment si va tenir alguna cosa a veure amb la crisi dels hostatges a l'ambaixada americana a Teheran, l'any 1979, com diuen alguns dels hostatges. No us fa por quan algú com ell jura que preservarà la "puresa" de la revolució i afirma que "no vam fer una revolució per aconseguir una democràcia"?**

—No conec el senyor Ahmadinejad. Els grups que li donen suport, però, sí que pertanyen a l'ala dreta. Haurà de repensar la posició que manté, pel que fa als valors revolucionaris. En aquells moments, la màxima revolucionària era la llibertat. Hauria de reflexionar-hi.

Shirin Ebadi

Després de rebre el reconeixement internacional com a advocada defensora de membres de l'oposició iraniana, Shirin Ebadi, de 58 anys, va rebre el premi Nobel de la pau 2003. Musulmana practicant, Ebadi és una ferma defensora de la igualtat de drets per a homes i dones, i duu a terme la seua croada particular contra les injustícies que es cometin en nom de l'islam.

—**Sabeu, per experiència, la diferència entre les màximes revolucionàries i la realitat.**

—Al principi, jo també vaig fer costat a la revolució. Anava a totes les manifestacions, i em fascinaven les proclames d'independència i de llibertat. Creia que la República Islàmica ens ajudaria a satisfer aquests anhels.

—**En comptes d'això, però, us van obligar a deixar la carrera judicial, perquè els fanàtics islàmics pensaven que una dona no podia ocupar un lloc així.**

—En molt pocs mesos em vaig adonar que la revolució s'apartava del camí originari en què havia traçat. D'aleshores ençà, he intentat fer els possibles per aconseguir la llibertat i la independència.

—**L'eslògan d'Ahmadinejad, segons el qual distribuiria més equitativament la riquesa petrolera iraniana, ha alçat els temors de desordre social entre els iranians més privilegiats. El president Khatami li adverteix que no implante violentament aquestes idees.**

—Per començar, ens hauríem de preguntar qui són aquests iranians rics, i de com es van apoderar de tots aquells milions en el seu moment. Per desgràcia,

he de dir que molts dels que es van fer rics després de la revolució són una part integrant del sistema. Però hi ha una cosa certa: les ideologies no s'imposen per mitjà de la violència.

—**Després de vuit anys de govern reformista de Khatami, 17 milions d'iranians van votar l'islamista Ahmadinejad, i l'han triat com a nou president.**

—Aquesta gent no ha tingut en compte les raons de la fallida de Khatami. Vollen millorar, i ara intenten fer-ho amb una cara nova al capdavant.

—**La victòria d'Ahmadinejad marca la fi definitiva de tot tipus de reformes a l'Iran? Al capdavant, d'ençà de les eleccions parlamentàries de l'any passat, els conservadors també controlen l'assemblea nacional.**

—Quan una persona o un grup de persones no són capaços de complir les promeses, això no implica que tota una població abandone els seus desitjos pregonos de reformes. Al contrari, la gent té cada vegada més ganes de reformes, però les volen per mitjans pacífics. En només 25 anys, l'Iran ha patit una revolució i una guerra (amb l'Iraq). La gent ja ha tingut prou violència.

—**La gent de l'entorn d'Ahmadinejad diu que emprendre accions de "neteja" als ministeris, a les agències i a les institucions. Els reformistes, com ara vós, no teniu por que els ultraconservadors es revengin de vosaltres?**

—Ja fa anys que rep cartes i trucades amenaçadores. He esquivat miraculosament dos intents d'assassinat.

—**Creieu que les polítiques ultraconservadores d'Ahmadinejad amenacen les llibertats que la gent ha aconseguit en la vida diària?**

—Els iranians protegiran les llibertats que han aconseguit els darrers anys. Ja fa més d'un quart de segle que el sistema intenta obligar les dones a portar la *hijab*, el mocador negre. Però, si baixes al carrer ara mateix, t'adonaràs que els legisladors no han tingut èxit. Les dones porten el mocador distretament. Si Ahmadinejad intenta retallar les nostres llibertats, els iranians no li seguirem el joc.

Dieter Berndnarz
Der Spiegel - EL TEMPS
Traducció: Maite Insa